

खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको आ.व.२०७५/०७६ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

गाउँसभाका अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू,
गाउँसभाका सचिवज्यू,
उपस्थित कर्मचारीज्यूहरू लगायत
सम्पूर्ण उपस्थित महानुभावहरू ।

- यस गाउँपालिकाको पहिलो पूर्णकालिन अवधिको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६को बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमाभय सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्तै गौरवान्वित भएको छु ।
- देशको ऐतिहासिक प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना तथा इतिहासका विभिन्न कालखण्डहरूमा जनाधिकार, लोकतान्त्रिक मुल्य मान्यताको स्थापनाको लागि शहादत प्राप्त गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । जनआन्दोलनका क्रममा घाइते र बेपत्ता नागरिकहरूप्रति सम्मान प्रकट गर्दै नेपालको समग्र आर्थिक, राजनीतिक एवं सामाजिक परिवर्तनका लागि युगान्तकारी नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने सबै राजनीतिक अग्रज शिखर व्यक्तित्वप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
- यस गाउँपालिकाबाट संचालित सम्पूर्ण विकासका कार्यक्रमहरू गाउँ कार्यपालिका, विषयगत शाखा, वडासँग समन्वय र सहभागितामा भई राखेको कुरा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई अवगत नै छ । यस गाउँपालिकाका लागि नेपाल सरकारबाट विनियोजन भएको र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन भएको बजेटमा आन्तरिक राजस्व संकलनबाट प्राप्त रकमलाई जोडी आएको कुल बजेटको सीमाभित्र रही नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको मार्गदर्शन र गाउँपालिकाको भौगोलिक, जनसंख्याको आधारमा रही चालु आ.व.मा संचालन भएका र आगामी आ.व.को लागि प्रस्ताव गरिएका कार्यक्रमहरू सहभागितात्मक योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणहरू पार गर्दै स्वीकृतिका लागि गाउँसभामा पेश गरिने यो प्रजातान्त्रिक विधि र संस्कारलाई आत्मसात गर्दै म चालु आ.व.को यथार्थ आय व्यय र आगामी आ.व.को प्रस्तावित कार्यक्रमहरू यस गरिमाभय गाउँसभामा पेश गर्न अनुमति चाहन्छु ।

अध्यक्ष महोदय,

- सिमित वित्तीय स्रोतबाट असिमित जनआकांक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्न कठिन हुने अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै उपलब्ध स्रोत र साधनलाई जनअपेक्षा अनुरूप व्यवस्थापन गर्ने यथेष्ट प्रयास गरेको छु ।
- गाउँ कार्यपालिकाबाट निर्माण भएको स्थानिय तह आर्थिक ऐन, २०७५ र विनियोजन ऐन २०७५ गाउँसभाबाट स्वीकृत भई अक्षरशः पालना गर्ने नीति लिएको छ ।
- गाउँपालिकाले लिएको आर्थिक समृद्धिको अभियानलाई साकार पार्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका मार्गदर्शन र निर्देशनहरूलाई हृदयङ्गम गरी गाउँ कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यहरू लगायत विकास तथा नीति निर्माणमा सम्वद्ध सबै सरोकारवालाहरूको व्यापक सहभागीतामा “विकासमा प्रतिबद्ध, आर्थिक रुपमा समृद्ध” भन्ने मूल नारा सहितको गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक विकासका लागि दीर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, रणनीतिहरू, अवलम्बन गरी प्राथमिकीकरणका आधारमा तय गरिएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई यसै गरिमाभय सभाबाट सहर्ष पारित गरी सभाकै मितिबाट कार्यान्वयन हुने कुरामा म विश्वस्त छु ।
- गाउँपालिकाबाट कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकांक, पूर्वाधारको आवश्यकता हेरी सम्बन्धित क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गर्न पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

१. गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकासमा जोड दिने ।
२. आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने ।
३. कृषिजन्य वस्तुको उत्पादनमा वृद्धि गरी आयस्तर बढाउने ।
४. महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ दिलाउने ।
५. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने ।
६. दिगो विकास, वातावरणीय संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न सघाउ पुऱ्याउने ।
७. शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण जस्ता सामाजिक पक्षको स्तर वृद्धि गरी स्वस्थ र समृद्धिउन्मुख बनाउने ।
८. सुशासन र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा मितव्ययी, पारदर्शी एवं प्रभावकारी बनाई जनताले छिटोछरितो र विश्वासिलो महसुस गर्ने गरी सेवा सञ्चालन गरिने ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :-

१. व्यावसायिक कृषि तथा व्यावसायिक पशुपालनको माध्यमबाट उत्पादन वृद्धि गरी जनताको आयस्तरमा वृद्धि गर्नु ।
२. गाउँपालिका भित्र स्थानीय सडक तथा पुल, सिँचाई, साना तथा लघु जलविद्युत जस्ता आधारभूत पूर्वाधारहरुको विकास गर्नु ।
३. शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई एवं पोषण लगायतको विकास गरी मानव विकासको स्तरमा सुधार ल्याउनु ।
४. धार्मिक एवं ऐतिहासिक पर्यटन, पर्या-पर्यटन, साहसिक पर्यटनको सम्भावनाको पहिचान गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु भित्र्याउनु ।
५. समाजमा परम्परागत रूपमा चलिआएका धर्म संस्कृति अनुसारका जात्रा तथा पर्व, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्नु ।
६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सिद्धान्त अनुरूप प्रत्यक्ष लाभ पुऱ्याउनु ।
७. जनतालाई सेवा प्रवाह र सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउनु ।
८. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यमार्फत विकास निर्माण गर्नु ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक विकास कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

कृषि तथा पशु विकास तर्फ

१. यस गाउँपालिकालाई कृषि तथा पशुतर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. २४,४४,०००/- बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट कृषि तथा पशु विकासतर्फ रु. १ करोड विनियोजन गरिएको छ ।
२. “परिवर्तित कृषि प्रणाली, मौसम सुहाउँदो खेती, माटो सुहाउँदो उत्पादन, उत्पादन अनुसारको बजार” भन्ने नारालाई सार्थक पार्न कृषकहरुलाई कृषि उपकरण अनुदान, साना कृषि सिँचाई कुलो निर्माण तथा सुधारका लागि रकम विनियोजन गरिनेछ ।
३. बाँझो रहेको कृषियोग्य भूमिमा माटो सुहाउँदो फलफूलबाली लगाउने कृषकलाई सम्मान तथा प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी बाँझो जग्गा उपलब्धीमूलक बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४. यस गाउँपालिकामा पहिचान भएका गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालनतर्फ आकर्षित गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
५. आँप, लिच्ची, सुन्तला, अमिलो, कागती, स्याउ, केरा, ओखर जस्ता सबै हावापानी अनुकूलका व्यवसायिक फलफूल खेतीका साथै व्यवसायिक रूपमा अर्गानिक तरकारी खेती गर्ने र च्याउखेती गर्ने कृषकहरुलाई बोटविरुवा, बीउविजन ल्याउनका लागि अनुदान दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
६. गाउँमा उत्पादित आलु र प्याजको बजारीकरण तथा भण्डारणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७. युवा तथा महिला लक्षित व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै व्यवसायिक रूपमा फार्म दर्ता गरी मौरी पालन, माछा पालन, कुखुरा पालन, बंगुरपालन, गाईपालन गर्ने कृषकहरुलाई उत्प्रेरित गर्न कृषि अवलोकन भ्रमणको समेत व्यवस्था मिलाइनेछ ।

उद्योग, पर्यटन तथा सहकारी तर्फ

८. गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि ग्रामीण लघु घरेलु उद्योग विकास कार्यक्रम प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
९. यस क्षेत्रमा पाइने उच्च मूल्यका जडिबुटीहरूको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गरी सार्वजनिक निजी साभेदारी मोडेलमा जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न आवश्यक प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
१०. यस गाउँपालिकामा खनिज पदार्थको प्रचुर सम्भावना रहेकोले यसको खोज तथा अन्वेषण र उत्खननका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
११. गाउँपालिकालाई पर्यटकीय गन्तव्यस्थल बनाउन र पर्यटकीय पूर्वाधार विकास गर्न पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गर्न रकम विनियोजन गरिनेछ ।
१२. **“हाम्रो गाउँ, घुम्न जाउँ”** भन्ने नाराका साथ आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई पर्यटकीय गन्तव्यस्थल क्षेत्रका गाउँहरूमा होमस्टे सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१३. थानाकोट-खप्तड केवुलकार सञ्चालन, खप्तडमा प्याराग्लाइडिङ जस्ता अन्य साहसिक क्रियाकलापको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१४. आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई आकर्षित गर्न गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलको व्यापक प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम गर्नुका साथै महत्वपूर्ण ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक क्षेत्रलाई समावेश गरी धार्मिक पर्यटनको प्रवर्द्धन, पूर्वाधार विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५. परम्परागत रूपमा चलिआएका संस्कृति, जात्रा तथा पर्व, लोक परम्परा, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६. देशमा रहेका पर्यटकीय गन्तव्यस्थलहरूको पहिचान, निजी रूपमा सञ्चालित पर्यटकीय क्रियाकलाप तथा गतिविधि र पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको व्यवस्थापन तथा सञ्चालनको सूचना प्रसार गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिकाका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई आन्तरिक पर्यटकीय अवलोकन भ्रमणको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. गाउँमा रहेका सहकारीहरूको प्रवर्द्धन र सञ्चालन व्यवस्थापनका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
१८. सामुदायिक उत्पादन प्रणालीमार्फत आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय गर्न अनुदानमा आधारित महिला सहकारी तथा कृषि सहकारी सञ्चालन गर्ने अवधारणा ल्याइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म सामाजिक विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

शिक्षा तर्फ

१९. **“बालमैत्री अनिवार्य शिक्षा, ज्ञान र सीपको सुनिश्चितता”** भन्ने मूल नारालाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिकाभित्र शैक्षिक गतिविधिहरू संचालन हुदै आईरहेका छन् । यस गाउँपालिकालाई शिक्षा तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. ९,२८,०५,०००/- बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट समेत शिक्षा तर्फ रु. ९८ लाख ७७ हजार विनियोजन गरिएको छ ।
२०. नेपाल सरकारबाट सञ्चालित **“बालबालिकालाई विद्यालय ल्याउँ, टिकाउँ र सिकाउँ”** भन्ने अभियानलाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिका भित्र सबै बालबालिकालाई शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्न आगामी २ वर्षभित्रमा साक्षर नेपाल कार्यक्रम घोषणा भए अनुसार नै विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई अनिवार्य विद्यालय भर्ना गराइने नीतिको अवलम्बन गरिनेछ ।
२१. **“शिक्षकको हातमा पाठ्यक्रम र विद्यार्थीको हातमा पाठ्यपुस्तक”** को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पहल गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
२२. प्रदेश सरकारले ल्याएको आगामी २ वर्षभित्र साक्षर प्रदेश घोषणा गर्ने **“हाम्रो प्रदेश साक्षर प्रदेश”** कार्यक्रमलाई साकार पार्न सामुदायिक सिकाइकेन्द्र मार्फत प्रभावकारी तवरले सञ्चालन गरिनेछ ।
२३. विद्यालयहरूको पूर्वाधार निर्माण तथा सुधारमा जोड दिई विद्यालयहरूमा गुणस्तर शिक्षाका लागि सीपमूलक तथा प्रविधियुक्त पठनपाठनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२४. स्थानीय तहले शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने आर्थिक भारलाई न्यूनिकरण गर्न नेपाल सरकारद्वारा जारी शिक्षा ऐनमा व्यवस्था भए अनुसार यस गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूको अनुगमन गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, भौगोलिक विकटता, भौतिक अवस्था, एक विद्यालय देखि अर्को विद्यालयसम्मको दूरी आदीका आधारमा दरवन्दी मिलान गरी विद्यालय मर्ज गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२५. आधारभूत तह र मा.वि. तहको विद्यार्थी संख्या र विषयगतको आधारमा शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२६. विद्यार्थीहरूको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्नका लागि विद्यालय शिक्षाका अतिरिक्त आवश्यकताका आधारमा ट्युसन सेन्टर र कोचिङ्ग कक्षा सञ्चालनका लागि अनुमति दिने ।
२७. “प्राविधिक शिक्षा आजको आवश्यकता” भन्ने मूल नारालाई साकार पार्न गाउँपालिकामा प्राविधिक शिक्षालय स्थापनाका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२८. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक शिक्षाको विकासका लागि शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रधानाध्यापक, शि.अ.सं. अन्तक्रिया, शिक्षक विद्यार्थी अभिभावक अन्तक्रियाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
२९. विद्यार्थीहरूको मनोबल तथा क्षमता वृद्धिका लागि शारीरिक व्यायाम, विद्यार्थी खेलकुद, अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन, जेहेन्दार विद्यार्थी प्रोत्साहनको व्यवस्थाका लागि थप रकम विनियोजन गरिनेछ ।
३०. अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउन प्राविधिक शिक्षालय र हरेक सामुदायिक विद्यालयहरूमा अनिवार्य सीपमूलक प्राविधिक कक्षा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३१. उच्च शिक्षामा छात्राहरूको पहुँच तथा सहभागिता बढाउन उच्चमाध्यमिक तहको परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने छात्रालाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म स्वास्थ्य तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

स्वास्थ्य तर्फ

३२. यस गाउँपालिकालाई स्वास्थ्य तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. २,५७,५४,०००/- बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट समेत स्वास्थ्य तर्फ रु. २० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
३३. हरेक नेपालीको स्वस्थ भई बाँच्न पाउने हकलाई सुनिश्चित गर्न गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकी तथा बर्थिङ्ग सेन्टरहरूको क्रमशः स्तरोन्नति गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३४. यस गाउँपालिकाको वडा नं. ३ मा स्वास्थ्य चौकी नभएकाले गाउँपालिकाबाट स्थापना गरिएको सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाईलाई आवश्यक दरबन्दी सहित स्वास्थ्य चौकीमा रूपान्तरण गर्न नेपाल सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३५. सरकारले निःशुल्क उपलब्ध गराउने औषधिहरू सबै स्वास्थ्य संस्थामा निरन्तर उपलब्ध हुने व्यवस्थाका लागि नेपाल सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३६. गाउँपालिकास्थित सबै किसिमका स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मी, औषधी तथा स्वास्थ्य सेवाको मापदण्ड र व्यवस्थापनको प्रभावकारिता बढाउन अनुगमन र मूल्याङ्कन पद्धति कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
३७. गाउँपालिकामा आउनसक्ने महामारी तथा विपदबाट हुनसक्ने सम्भावित जनधनको क्षति न्यूनीकरणका लागि गाउँपालिकाले औषधी र उपकरण सहितको एक स्वास्थ्य इकाई गठन गरी विपद व्यवस्थापन कार्य द्रुत गतिमा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३८. सबै स्वास्थ्य संस्थाद्वारा हरेक नागरिकमा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुग्ने गरी निशुल्क उपचार, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न तथा गाउँपालिकाको प्रसूति सेवालालाई प्रभावकारी बनाई मातृशिशु स्वास्थ्यमा सुधार ल्याई मातृमृत्युदर, शिशु बालमृत्युदर, कुपोषणदर, रोगको प्रकोप दर घटाई CBR औसत आयु वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३९. जेष्ठनागरिक तथा अशक्तहरूका लागि समय समयमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४०. हाल यस गाउँपालिकामा सबै वडाहरू पूर्ण खोप वडाको रूपमा घोषणा भै सकेका छन् । पूर्णखोप सुनिश्चता एवं दिगोपन कायम राख्न समुदायमा सहभागिता मूलक कार्यक्रम गरिनेछ ।
४१. यस गाउँपालिकाको जनसंख्याको चापलाई मध्यनजर गरी X-ray, USG, Video X-ray, General Lab, Doctor, CS सहितको सेवा दिने एम्बुलेन्स सहितको २५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
४२. जेष्ठनागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू लगायतलाई प्रदान गरिदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई व्यवस्थित गर्दै अन्य सुविधाहरू प्रदान गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४३. बालविवाह, बहुविवाह, बोक्सी प्रथा, लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा, छाउपडी प्रथा जस्ता अन्धविश्वास एवं कुरितीहलाई निरुत्साहित गर्न प्रचलित कानूनको कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्दै यस्ता कुप्रथा विरुद्ध जनचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

४४. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका महिलाहरूलाई लक्षित गरी उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा सशक्तिकरणका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४५. आर्थिक र सामाजिक रूपमा विपन्न, एकल महिला, दलित, जनजाती, अल्पसंख्यक, वञ्चितकरणमा परेका व्यक्ति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा जोखिम अवस्थामा रहेका महिलाहरूको रोजगारी, उच्चमशीलता, क्षमता विकास तथा सशक्तिकरणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४६. गाउँस्तरमा युवा तथा महिलाहरूलाई आयआर्जनमा लगाई उच्चमशील बनाउन तालिम तथा प्रोत्साहन कार्यक्रमहरू प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
४७. विद्यालय जाने बालबालिकाहरूलाई उत्साहित गर्न र सबै प्रकारका बालश्रम निरुत्साहित गर्ने बालश्रम निषेधको नीति अवलम्बन गरी अनुगमनको कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
४८. बालबालिकाको मनोबल र क्षमता विकास गर्न बालक्लवको स्थापना, बाल खेल प्रतियोगिताको आयोजना गरिनेछ ।
४९. यस गाउँपालिकाका ७ वटै वडाहरूबाट वितरण गरिने सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धित व्यक्तिहरूलाई बैंक मार्फत वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५०. गाउँपालिका भित्र वि.सं. २०७९ सम्म सबै प्रकारका व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म दर्ता, विवाह दर्ता, बसाई सराई, मृत्यु दर्ता र सम्बन्ध विच्छेद) को चुस्त दुरुस्त अभिलेखीकरण गरी वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गरिनेछ सोका लागि चेतनामुलक अभियानहरू संचालन गरिनेछन ।
५१. स्थानीयस्तरमा हुने मानवीय द्वन्द्वलाई शीघ्र व्यवस्थापन गरी सौहाद्रता कायम राख्न प्रत्येक वडामा एउटा मेलमिलाप केन्द्र गठन र संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म पूर्वाधार विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

५२. “भौतिक पूर्वाधार, विकासको आधार” भन्ने तथ्यलाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकामा भौतिक पूर्वाधारको विकासलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्दै वडा कार्यालय पहुँच मार्ग सडक सञ्जाल विस्तार कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
५३. समग्र गाउँपालिकाको विस्तृत तथ्याङ्क समेत समेटिने गरी छान्ना गुरुयोजना तथा प्रोफाइल तयार गर्न रकम विनियोजन गरिएको छ ।
५४. गाउँपालिकाका स्थानीय सडक तथा ग्रामीण सडकहरूको क्रमशः स्तरोन्नति तथा सुधार गर्दै जाने र उपयुक्त ठाउँमा सार्वजनिक पार्क र प्रतिक्षालय निर्माण गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।
५५. स्थानीय स्तरका सडक, पुल कार्यक्रम अर्न्तगत सेती नदी तमैल पक्कीपुल, जडारीगाड खैराडा, कालिपछाई र बिडीगाड पक्की पुलको टेन्डर भई सम्भौता भैसकेका पूर्वाधारहरूको आगामी वर्ष निर्माण चरणको प्रक्रियामा लगिनेछ ।
५६. श्यामकाथला-शालिभेगडासम्म विमानस्थलको सम्भाव्यता अध्ययन तथा सर्वे गर्न नेपाल सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५७. खानेपानीको स्रोतको संरक्षण गरी सबैलाई आधारभूत खानेपानी उपलब्ध गराउन रु. १ करोड १० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
५८. गाउँपालिका भित्रको फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि सबै वडाहरूमा ल्याण्डफिल साईट स्थापना गरी रिसाइक्लिङ्ग र प्रशोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५९. गाउँको मुख्य आधार कृषि भएकोले कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न RCC सिंचाई र पाइपद्वारा सिंचाई कुलोका आयोजनाहरू संचालन गर्न रु. १ करोड २० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
६०. तमैल देखि गडरायसम्म यातायात व्यवस्थालाई सहज, सुरक्षित, भरपर्दो र विश्वसनीय बनाउनका लागि स्थानीय जीप सञ्चालनको अवधारणा तयार गरिनेछ ।
६१. राज्यको चौथो अंगका रूपमा रहेको सञ्चार क्षेत्रको हक अधिकार सुरक्षित गरी स्थानीय सञ्चार तथा पत्रकारितालाई प्रोत्साहन गर्न सञ्चार क्षेत्रको प्रवर्द्धन र क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६२. गाउँपालिकामा खेलकूद विकासका लागि रंगशाला, व्यायामशाला र खेलकूद मैदान निर्माण गरी प्रयोगमा ल्याउने नीति लिइनेछ ।
६३. खेलकूद कार्यक्रमहरू आयोजना गरी बालबालिका तथा युवाहरूलाई खेलकूद तर्फ आकर्षण गर्न विभिन्न खेलकूद प्रतियोगिताहरू सञ्चालनका लागि रकम विनियोजन गरिएको छ ।
६४. खेलकूदको विकास र प्रवर्द्धन गर्न रु. १० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

६५. यस गाउँपालिकाबाट आगामी आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ का लागि लघु जलविद्युत तथा ऊर्जा विकास तर्फ १ करोड ४० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
६६. यस गाउँपालिकाले गत वर्ष घोषणा गरेको उज्यालो गाउँपालिका अभियानलाई सफल पार्न आगामी वर्ष पनि निरन्तरता दिइएको छ ।
६७. वडा नं. ७ मा निर्माणाधिन रहेको भेराखानी लघुजलविद्युत आयोजनाले निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आगामी चैत्र महिनाभित्र ३५ देखि ४१ किलो वाट उर्जा उत्पादन सुरु गराउने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
६८. उज्यालोबाट वञ्चित भएका वडाहरूलाई लक्षित गरी लघुजलविद्युत आयोजना सञ्चालन गर्ने आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
६९. गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि सौर्य लगायत वैकल्पिक ऊर्जाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७०. गाउँपालिकाले संघ-संस्थाहरूसँग समन्वय गरी नाङ्गा डाँडाहरूलाई हराभरा बनाउन एक गाउँ एक नर्सरीको निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७१. वृक्षारोपणको माध्यमबाट भू तथा जलाधार संरक्षण गरी प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र व्यवस्थापनका कार्यक्रममा व्यापक जनसहभागिता परिचालन गरिनेछ ।
७२. भूक्षय नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण, जलउत्पन्न प्रकोप, नदी मुहान तथा नदी कटान संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७३. गाउँपालिकामा विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण योजना तयार गरी सोही अनुरूप कार्य गरिनेछ । प्राकृतिक विपदमा परेकाहरूको खोज तथा उद्धार गर्न पूर्वतयारी स्वरूप आवश्यक उपकरणहरू खरिद गरी तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।
७४. गाउँपालिका भित्र निर्माण गरिने सार्वजनिक भवन, खानेपानी, शौचालय, सडकहरू भूकम्प प्रतिरोधात्मकका साथै अपाङ्ग, महिला र बालमैत्री हुने गरी निर्माण गरिनेछ ।
७५. जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण गर्न वातावरण संरक्षण र जैविक विविधताको संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
७६. आगामी वर्ष २०७५।०७६ का लागि वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनका लागि रु. २० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म कर प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७७. गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याई राजस्व वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
७८. कर सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी करको दायरा विस्तार गरिनेछ ।
७९. गाउँपालिकाको करको संरचना र करका दरहरू समयसापेक्ष हुने गरी कर प्रणालीलाई थप प्रगतिशिल एवं समन्यायिक बनाइनेछ ।
८०. करको दर तथा दायरा फराकिलो पारी आत्मनिर्भर गाउँपालिका बन्न आन्तरिक स्रोतको खोजी गरिनेछ ।
८१. गाउँपालिकास्तरमा कर असुल उपर गर्न, चुहावट नियन्त्रण गर्न, समन्वय र अनुगमन गर्न तथा संगठन संरचना तयार गर्न आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८२. घरजग्गाको विद्यमान मूल्याङ्कन प्रणालीलाई समयानुकूल सुधार गरी प्रचलित बजार मूल्य र न्यूनतम मूल्याङ्कन बीच रहेको दूरी कम गरी सम्पत्ति कर लागू गर्न कार्यविधि बनाइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब कार्यान्वयन क्षमता सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

८३. विगतका क्रमागत आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई सम्पन्न गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई नयाँ आयोजनाहरूलाई कार्यान्वयनमा लगेनेछ ।
८४. गाउँपालिकालाई प्राप्त स्रोतहरूको उचित व्यवस्थापन गरी र समयमा उपलब्धी हासिल गर्न गाउँस्तरको योजनाहरू तर्जुमाका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

८५. आगामी दिनमा योजना छनौटका लागि आम छान्नाबासी सहभागी भई योजना छनौट गर्ने प्रणाली विकास गरिनेछ ।
८६. गाउँपालिका र वडा कार्यालयले सञ्चालन गरेका तर स्रोतको अभाव रही सम्पन्न हुन नसकेका र दोहोरो नपर्ने अवस्थामा लागत प्रतिफल अनुकूल र सामाजिक दायित्वका आधारमा प्राथमिकता प्राप्त आयोजना तथा कार्यक्रममा आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८७. विकास आयोजनाहरू छनौट गर्दा सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत अध्ययन र विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनालाई परियोजना बैकमा समावेश गरेर मात्र बजेटको सुनिश्चितता गर्ने गरी पहिलो चौमासिक अवधिभित्रै योजना छनौट कार्यविधि बनाई लागू गर्न पर्याप्त बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
८८. सडक, खानेपानी, सिँचाई, तटवन्धन लगायत ऊर्जाका आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा आवश्यकताका आधारमा सम्भाव्य योजनाहरूको अध्ययन प्रतिवेदनहरू तयार गरी स्वीकृत भएपछि मात्र कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
८९. यस कार्यालयबाट हुने गरेका विकास निर्माणका कामहरूको अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित रूपमा सूचक सहितको अनुगमन गरी सार्वजनिक गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९०. स्थानीय विकास योजनाको नियमित नतिजामूलक अनुगमन गरी कार्यान्वयनमा देखिने समस्या समाधान गर्न अध्यक्षज्यूको संयोजकत्वमा स्थानीय विकास समस्या समाधान समिति गठन गरिनेछ ।
९१. आगामी आर्थिक वर्षको लागि विनियोजित बजेटको स्रोत फरक पर्न गएमा सोलाई भाद्र मसान्तभित्र संशोधन गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
९२. बजेट कार्यान्वयनको प्रगति र देखिएका समस्या समाधान गर्न त्रैमासिक रूपमा विषयगत शाखा प्रमुखहरू र वडा सचिवहरूको उपस्थितिमा बजेट समिक्षा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

९३. आफ्नै भवन नभई घरभाडा लिई सेवा प्रवाह गरिरहेका कार्यालयहरूको क्रमशः आफ्नै भवन निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९४. पुरानो र जीर्ण हुँदै गएका वडा कार्यालयहरूको भवन मर्मत तथा सुधारका लागि रकम विनियोजन गरिनेछ ।
९५. विभिन्न क्षेत्रमा हुने गरेका संस्थागत र मिलोमतोमा हुने भ्रष्टाचारलाई न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्न शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
९६. गाउँपालिका र अन्तर्गतका निकायहरूको सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता, प्रभावकारिता र पारदर्शीता कायम गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
९७. बजेट खर्च गर्दा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढ गरी आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
९८. गाउँपालिका र वडा कार्यालय तथा मातहतका कार्यालयहरूमा नागरिक वडापत्रको व्यवस्था गरिनेछ । प्रत्येक कार्यालयमा सेवाग्राहीहरूको उजुरी तथा गुनासो सुनुवाई गर्न गुनासो पेटिका राखिनेछ ।
९९. ईन्टरनेटको माध्यमबाट कार्यालयलाई कागज रहित कार्यालय बनाइनेछ र प्रत्येक वडाहरूमा टेलिफोन र ईन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१००. गाउँपालिकाको कार्यालय र मातहतका कार्यालयमा विद्युतीय हाजिरी र सिंसिटिभी जडान गरिनुका साथै गाउँपालिका कार्यालयमा भए गरेका कामहरूलाई कम्प्युटरमा अभिलेख राख्ने र सार्वजनिक गर्नुपर्ने कार्यहरूलाई वेबसाइटमा राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०१. गाउँपालिका कार्यालयमा सार्वजनिक जवाफदेहिताका सूचकहरू, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, लैङ्गिक बजेट परिक्षणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था सम्बन्धी योजना र अधिल्लो वर्षको विनियोजनबाट भएको खर्च प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

- आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ का लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ९ करोड ५५ लाख १६ हजार, राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु. ५ करोड १९ लाख २० हजार र सर्शत अनुदान तर्फ रु. १२ करोड ४८ लाख त्यसैगरी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ६७

लाख ६१ हजार र राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु. ११ लाख १३ हजार एवं गाउँपालिकाबाट संकलन गरिएको आन्तरिक राजस्व दस्तुर रु. ७ लाख चालु आर्थिक वर्षको विनियोजनबाट बचत हुने अनुमानित रु. ८० लाख गरी जम्मा रु. २८ करोड ८८ लाख १० हजार विनियोजन गरेको छु । उक्त सशर्त बाहेक विनियोजनमध्ये चालुतर्फ रु. ५ करोड ३० लाख ३३ हजार अर्थात् ३२ प्रतिशत, पूँजगततर्फ रु. ११ करोड ९७ लाख ७ हजार अर्थात् ६८ प्रतिशत हुन आउँछ ।

- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन हुन सक्ने सम्पूरक तथा विशेष अनुदान रकमलाई गाउँपालिकाले आफूले पहिचान गरी आफ्नो क्षेत्रमा पूर्वाधार विकासका योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि योजनाको सम्भाव्यता, लागत, प्रतिफल वा लाभ, योजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने वित्तीय वा भौतिक क्षमता वा जनशक्ति योजनाको आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि सम्पूरक कोष शिर्षकमा रु. ६० लाख छुट्टाइएको छ ।
- यस गाउँपालिकाको अघिल्लो आर्थिक वर्षमा विनियोजन भएको १३ करोड ६२ लाख ६२ हजार रकममध्ये असार १० गतेसम्म अनुमानित चालुतर्फ रु. १ करोड २३ लाख ९९ हजार ९ सय ६३ पूँजगत तर्फ रु. ७ करोड २४ लाख २४ हजार ९ सय ५ गरी जम्मा रु. ८ करोड ४८ लाख २४ हजार ८ सय ६८ खर्च भएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा

- यस नीति तथा कार्यक्रमबाट आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार भई उच्च आर्थिक वृद्धिदर हासिल हुने अपेक्षा राखिएको छ । प्रस्तुत बजेटबाट मानव विकास सूचकहमा क्रमशः सुधार हुँदै जानेमा विश्वस्त छु ।
- यस गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम एवं आगामी वर्ष २०७५।०७६ को बजेटका सिद्धान्त, उद्देश्य, प्राथमिकता र प्रमुख नीति उपर गाउँसभामा घनिभूत छलफल भई गाउँसभा सदस्यज्यूहरूले दिनुभएका सुझावहरू प्रस्तुत बजेटको आधारको रूपमा रहेका छन् । बजेट छलफलका क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुझाव दिनुहुने गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीज्यूहरू, कर्मचारीहरू, स्थानीय वृद्धिजीवि, नागरिक समाज तथा सामुदायिक एवं सामाजिक संघसंस्थाहरू, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरू र सबै छान्नाबासीहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
- गत वर्षका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू कार्यान्वयन एवं सम्पन्न गर्न आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग पुऱ्याउनु हुने जनप्रतिनिधिज्यूहरू, कार्यपालिका एवं गाउँसभाका पदाधिकारीज्यूहरू, सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, करदाताहरू, स्थानीय वृद्धिजीवि, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू, सरोकारवालाहरू, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरू, सरकारी, गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरू आमनागरिकहरू लगायत यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूमा हार्दिक धन्यवाद दिँदै आगामी दिनहरूमा पनि बजेटको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरूबाट अझ बढी पारदर्शीता, मितव्ययिता, सहभागिता एवं थप उत्तरदायी भूमिकाको अपेक्षा राख्दछु ।
धन्यवाद !

मिति: २०७५ असार २२ गते

पावसरा थापा
उपाध्यक्ष
खप्तडछान्ना गाउँपालिका

आगामी वर्ष २०७५।०७६ का लागि विषयगत विनियोजित बजेट

क्र.सं.	विषयगत शीर्षक	विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)	प्रतिशत
१	आर्थिक विकास	१३२००	
२	सामाजिक विकास	३९८४५	
३	पूर्वाधार विकास	५०८५५	
४	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	५५५०	
५	संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह	५००	
	कूल बजेट	१०९९५०	